

Előcsíráztatott vetőmagból

Új vetőmagformákról, a házigazda Róna Szövetkezet legújabb termékfejlesztéseiről és az idén várható kertészeti pályázatokról is szó esett a Rit-Sat Kft. szabadszállási rendezvényén. A hazai gyökérzöldség-termesztés meghatározó képviselőivel, valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara kertészeti osztályának munkatársaival a továbblépés és fejlesztés lehetőségeit is boncolgatták a résztvevők.

Itthon az 1970-es évek elején, Pest megyében láttam először, hogy előcsíráztatott magokat vetettek. A gyökérpetrezselyem és a sárgarépa nehezen csírázó és lassan kelő magjait körülbelül egymásfél napig langyos vízben áztatták, majd újságpapíron leszárították a vizet a felszínükről. Azt követően a megduzzadt, de ki nem csírázott

◀ *A lendületes kelésű növények rövidebb idő alatt átlépnek a rendkívül kényes csírázás-kelés életszakaszon*

▲ *Egyöntetű állományban könnyebb jól időzíteni a gyomirtást*

magokat búza- és kukoricadara közé keverve vetették el házi készítésű kanalas vetőgépekkel. A vízben áztatás eredményeképpen gyorsan keltek és kezdettől egyöntetűbben fejlődtek, mint a szárazon vetett magok. A házi előcsíráztatás egyik nehézsége az volt, hogy az áztatott magot egy-két napon belül föl kellett használni, különben kibújít a gyököcske és nem lehetett géppel vetni.

Több hónapig csiraképesek

Az 1980-as évek közepén a Soroksári Paradicsom Termesztési Rendszerben vetettek fluidos paradicsom vetőmagot. A módszer hasonló előnyökkel járt, mint a házi előcsíráztatás, a növények korábban teremtek, mint hagyományos helyben vetéskor, és a betakarított paradicsom egyöntetűbb is volt. Ennél az eljárásnál a kicsírázott magok gélyszerű anyagban úsztak és vetéskor azzal együtt kerültek a földbe.

Az 1990-es évek közepén megjelent az első, már vetőmagcég által előcsíráztatott gyökérpetrezselyem-vetőmag, amelyet az elsőként *Bába István* domaszéki termelő próbált ki. Az új termékre a homoki gazda azt mondta: *mögíndított*. Az elnevezés, bár találó volt, mégsem tartotta teljesen az új termékformát, mivel az nemcsak *mögíndított*, hanem *mögállított* is volt, a gyökér ugyanis

◀ *A szedésre érett, azonos nagyságú gyökerek nyűvő rendszerű gépekkel is jól betakaríthatóak*

nem bújít ki a magból. A mai napig sincs jobb kifejezés erre a termékformára, ezért továbbra is előcsíráztatottnak hívjuk, noha a csíra a vetőmagban marad.

A 2000-es években az új kutatási eljárások alkalmazásával lényegesen megnőtt az előcsíráztatott vetőmagok felhasználhatósági élettartama. Ellenőrzött körülmények között – leginkább hűtőszekrényben – több hónapig megtartják csírázókéességüket, minőségüket.

Robbanásszerű kelés

Az előcsíráztatott vetőmagok felületét vékony filmréteg fedi, gombaölő csávázószerrel bevontak, esetenként még kalibráltak is. A koptatott, színezett magfelszín, a filmcsávázás és a kalibráció egyaránt a termesztés sikerét segíti. Egyre több zöldségféle (pl. gyökérpetrezselyem, sárgarépa, gumós zeller, póré) vetőmagja kapható előcsíráztatott formában. A tasakban lévő magok felszínén és alakján alig látszik, hogy vizes áztatásban részesültek.

A lendületes, gyors kelés következtében a növények rövidebb idő alatt átlépnek a rendkívül kényes csírázás-kelés életszakaszon. Az egyöntetű kelésnek köszönhetően a növények egyszerre fejlődnek, ritka közöttük a szétnöves, ezáltal pontosan meghatározható az első gyomirtás ideje, és így például kevesebb petrezselyem pusztul ki. A kiegyenlített növényállomány a tenyészidőszak alatt és a betakarítás során is előny.

Előcsíráztatott vetőmagot nem azért használunk, mert

▲ A kiváló minőségű, egészséges gyökerek jól tárolhatók

▲ A mosást, feldolgozást és kiszerezést követően is tetszetős az áru

▲ Rónás termékek széles választéka

nem tudunk öntözni, rossz a magágy, vagy egyéb technológiai hibát ellensúlyozunk vele. Az egyöntetű, robbanászerű kelés érdekében az előcsíráztatott vetőmagot is kezelésztö öntözésben és további gondos ápolásban kell részesíteni. Az apró magokat jól előkészített magágyban, talajtípustól és évszaktól függően sekélyen, 1-2 centiméter mélyen vessük el. A csírázó és kelőfélben lévő magokat ne hagyjuk kiszáradni, ügyeljünk a vetőágy nedveségtartalmára. A vizet pedig legcélszerűbb kis szemcse-

méretű, energiatakarékos mikroöntözéssel kijuttatni.

Korong, hasáb és golyó

A 2002-ben alakult Róna Kertész Kft., illetve a Róna Szövetkezet fejlesztéseinél fontos szempont volt a gigantomania elkerülése és a cég likviditásának fenntartása, hangsúlyozta Nagy József elnök. Kezdetben felújított épületekben, tárolókban dolgoztak. A korábbi piaci igényeknek megfelelően 3 tonna/óra teljesítményű tisztító-, osztályozó-,

A kamara képviselőjében

Fodor Zoltán, a NAK mezőgazdasági igazgatója ismertette a szántóföldi zöldségtermesztés 2016. évi termőfelületeit és hozamait. Tájékoztatót a tavaly benyújtott kertészeti pályázatok várható elbírálási idejéről, választa az ága-

▲ Nagy érdeklődés kísérte Fodor Zoltán összefoglalóját

zat időszerű feladatait, és ismertette a termeléshez kötött támogatások tervezett módosításait. Fölajánlotta segítségét a termelőknek a kiskultúrában nem engedélyezett, de használni kívánt növényvédő szerek eseti engedélyezésének elindításához.

Az idei télen a hótakaróval gyengén borított határban fázósan alszik a sárgarépa

A vákuumsomagolt termékekkel a konyhák ellátását célozzák meg

Előcsíráztatott vetőmagból

csomagológépekkel indultak. A piaci kapcsolatok és a beszállítói elvárások bővülésével folyamatosan és együtt fejlesztették a teljes szántóföldi gépparkot, valamint a mosó-, csomagoló-, kiserelőüzemet. A feldolgozóüzem IFS, a termelés GlobalGap minőségbiztosítással rendelkezik. Az évek

◀ *A szalmatakarás alatt is átfagyott a föld, a talajban mínusz értékeket mértünk*

A fölszedett répák enyhén repedeztek, a teleléssel kapcsolatos végleges eredmény csak a fagy kiengedésével várható

során folyamatosan növelték a késztermék-választékot. Sárgarépból korongot, mini répát, hasábot és golyót kínálnak 100 grammos, illetve 1-5 kilogrammos vákuumcsomagolásban. A legújabb termékek a zöldségkrémek és zöldségcsipszek. Nagy József elnök a gyökérszöveg-termelők összefogását és együttműködését sürgette, mivel a jelenlegi és bővülő piaci kihívásoknak csak megfelelő minőségű és mennyiségű, a kereskedők számára is elérhető árualapokkal lehet megfelelni.

Szalmatakarással

Jelenlegi termelési szerkezetükkel a sárgarépa-behozatal két hónapra korlátozódik. Az import csökkentésére honosították meg Magyarországon a szalmatakarásos sárgarépa-termesztést, amelynek gya-

korlati bemutatóját is láttuk. A hazai tapasztalatoknak megfelelően az átteleltetésre szánt sárgarépat júniusban vetik, majd novemberben hektáronként 30-35 tonna szalmával takarják az állományt. Átlagos magyar teleken ez a technológia általában sikeres, az idei tél azonban nem átlagos. És az utóbbi 15 éves természetesi időszak során egyszer sem volt két egyforma őszi, téli, tavaszi időjárás. Ebből adódóan Szabadszálláson a megézés, illetve a költséggazdálkodási szempontok figyelembe vételével döntenek a szalmatakarás mennyiségéről. Jó kiindulási alap, hogy az Egyesült Királyságban a termelők akár hektáronként 50-60 tonna szalmát is szétterítenek és különböző vastagságú, többnyire perforált fóliát is húznak a szalma és a talajfelszín közé.

Kádár András

HÍREK

Mobil eszközökkel segít a FAO

Az élelmiszerek elérhetőségét és az élelmiszerhigiénit nap mint nap kihívás elé állítják különböző, növényeket és állatokat támadó betegségek és kórokozók, az egyéb szennyeződések mellett. Legyen szó bármelyikről, a terjedés jelentősen felgyorsult és a távolságok is nőttek, ezáltal nehezítve a hatékony és időszerű válaszreakciót. Az egyre több, határokon átívelő állati és növényi betegség ellen jelentette meg az ENSZ Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) az élelmiszerlánc veszélyeinek elhárításáról szóló praktikus, a megelőzést segítő módszereket és eszközöket összefoglaló kiadványát.

Minden évben tízből egy ember betegszik meg szennyezett vagy romlott ételtől, és becslések szerint 420 ezer embernek ez az életébe is kerül. Az újonnan megjelenő betegségek több mint 70 százaléka állati eredetű, amelyek komoly közegészségügyi problémába is torkollhatnak. A szemes termények harmadát veszítjük el évente különböző növénybetegségek miatt, amelyek könnyedén átterjedhetnek egyik országról vagy akár kontinensről a másikra.

A mezőgazdasági termelés intenzívebbé válása, az erdők eltűnése, a túllegeltetés és a klímaváltozás csak néhány az okok közül. Ezekon túl a konfliktusok, a világkereskedelem erősödése szintén növelik az ilyen veszélyek kitörésének és gyors továbbterjedésének esélyét. Az élelmiszer beszennyeződhet a feldolgozás vagy az értékesítés során, amelyek gyakran több országon átívelő folyamatok.

A FAO által bemutatott új kommunikációs eszközök egyértelművé teszik, hogy átfogó megközelítéssel, az információcseré megkönnyítésével lehetséges a gyors válaszlelés.

Egyes afrikai országokban (Mali, Uganda, Tanzánia) állattenyésztők az EMA-i applikáción keresztül értesülnek arról, mi történik a földeken. Ezen felül az adatok valós időben a FAO globális állatbetegség-információs rendszerébe, az EMPRES-i-be is bekerülnek, ezáltal pedig országos, regionális és globális szinten is hozzáférhetővé válnak a szakemberek számára. Ugandában ennek köszönhetően a nemzeti hatóságok által kiadott figyelmeztetések megduplázódtak, időben tudtára adva a gazdáknak, hogy mely betegség veszélyezteti a haszonállatokat.

Mobil eszközökkel növényi betegségek – például a búzarozda – is megfigyelés alatt tarthatók azáltal, hogy a szakértők folyamatában látják a fertőzés terjedését.

Az egyiptomi vándorsáska, a komoly károkat okozó „utazó” gyakran jelent veszélyt az élelmiszerellátásra Afrikában és Ázsiában: egy 40 milliós sáskaraj 35 ezer ember elől képes elenni az ételt. A 19 legveszélyeztetettebb országban már használatba vett eLocust3 rendszernek köszönhetően azonban javult a sáskák útvonalának nyomon követése.

A FAO hónapról hónapra kiadja az élelmiszerlánc krízis-menedzsment információs adatlapot, amellyel országok jelentős csoportjainak és további intézményeknek segít a határokat nem ismerő élelmiszerlánc-problémák kezelésében. A korai előrejelzéseket negyedévenként jelenteti meg.